

Systemy regulowe

Metody wnioskowania

- Wnioskowanie w przód (ang. forward chaining)
  - Od przesłanki do konkluzji
  - Np.. CLIPS
- Wnioskowanie w tył (ang. Backward chaining)
  - Czyli od konkluzji do przesłanki
  - Np.. Prolog

Wnioskowanie w przód

- Od przesłanki do konkluzji
  - Wnioskowanie polega na odnalezieniu reguł spełniających określone przesłanki (część reguły: **jeżeli**)
  - Konkluzje odnalezionych reguł (część reguły: **to**), zostają dodane do zbioru faktów
  - Proces jest tak długo realizowany aż nie uzyskamy odpowiedzi „na określone pytanie”
  - Służy do „diagnozowania”

Przykład wnioskowania w przód

- Jaki odgłos wydaje zwierzę jedzące ziarno i potrafiące latać:
- Baza reguł
  1. Jeżeli X je ziarno i X potrafi latać to X jest ptakiem
  2. Jeżeli X pije mleko i X potrafi skakać to X jest kotem
  3. Jeżeli X jest kotem to X miauczy
  4. Jeżeli X jest ptakiem to X ćwierka
- Proces wnioskowania:
  1. Poszukujemy reguły spełniającej przesłanki *je ziarno i potrafi latać*
  2. Reguła 1 spełnia powyższe przesłanki
  3. Dodajemy do bazy faktów fakt iż *X jest ptakiem*
  4. Szukamy nowej reguły spełniającej nowe fakty
  5. Reguły 4 spełnia fakt że X jest ptakiem stąd wnioskujemy że X ćwierka

Wnioskowanie w tył

- Od konkluzji do przesłanki
  - Wnioskowanie polega na odnalezieniu reguł spełniających określone konkluzje (część reguły: **to**), czyli takich reguł, które bezpośrednio odpowiadają na zadane pytanie
  - Na tej podstawie wyznaczana są odpowiednie fakty (przesłanki), które muszą być spełnione, fakty te dodawane są do tzw. listy celów
  - Proces trwa dopóki nie zostaną spełnione przesłanki reguł znajdujących się na liście celów pozwalające na wyciągnięcie wniosku o odgłosach zwierząt.
  - Służy do weryfikacji lub fałszowania hipotez

Przykład wnioskowania w tył

- Jaki odgłos wydaje zwierzę jedzące ziarno i potrafiące latać:
- Baza reguł
  1. Jeżeli X je ziarno i X potrafi latać to X jest ptakiem
  2. Jeżeli X pije mleka i X potrafi skakać to X jest kotem
  3. Jeżeli X jest kotem to odgłos X jest miauczy
  4. Jeżeli X jest ptakiem to odgłos X jest ćwierka
- Proces wnioskowania:
  1. Poszukujemy reguł odpowiadających na pytanie *odgłos*
  2. Reguły 3 i 4 spełniają powyższe wymagania
  3. Szukamy reguły odpowiadającej czy X jest ptakiem oraz reguły/reguł odpowiadających na pytanie czy X jest kotem
  4. Zebrane fakty spełniają przesłanki reguły 1, więc X ćwierka

Metody wnioskowania cd.

□ Dedukcja

- Rozumowania logiczne od ogółu do szczegółu
- Wyciągnięcie wniosków na podstawie ogólnych prawd
- Cel: dojście do określonego wniosku na podstawie założonego wcześniej zbioru przesłanek.
- Rozumowanie w pełni zawarte wewnątrz swoich założeń – nie wymaga definiowania nowych twierdzeń czy pojęć.
- Wniosków dedukcji nie można zasadnie zakwestionować.
- Np.. W matematyce dowodzenie twierdzeń

Metody wnioskowania cd.

□ Indukcja

- Rozumowania logiczne od szczegółu do ogółu
- Rozumowanie zawodne – nie zawsze prawdziwe
- Prawdziwość przesłanek (*jeżeli*) nie zawsze gwarantuje prawdziwość konkluzji (*to*)
- Metodologia: Wiedząc że $X_1 \rightarrow Y_1$ i $X_2 \rightarrow Y_2$ i $X_3 \rightarrow Y_3$ wyciągamy wniosek że $X \rightarrow Y$
- W Indukcji stopień prawdziwości wniosku określany jest przez tzw. prawdopodobieństwa logiczne
- Stosowana we wszystkich naukach empirycznych -> psychologia, socjologia, ekonomia itp.

„Dedukcja Wotsonie, dedukcja”

- Przykład dedukcji –
O której Kowalski wychodzi z domu

Kowalski pracuje w firmie X

Harmonogram pracy w firmie X określa początek zmiany o 8:00

Kowalski nie posiada auta

Autobus z domu kowalskiego do siedziby firmy jedzie 30min

Wniosek: Kowalski musi wyjść z domu nie później niż o 7:30

Przykład indukcji

O której Kowalski wychodzi z domu

Stoimy pod domem Kowalskiego i dokonujemy obserwacji:

- 1. Poniedziałek – Kowalski wychodzi z domu o 7:28*
- 2. Wtorek – Kowalski wychodzi z domu o 7:20*
- 3. Środa – Kowalski wychodzi z domu o 7:25*
- 4. Czwartek – Kowalski wychodzi z domu o 7:29*

Wniosek

Kowalski wychodzi z domu przed 7:30

Po co więc indukcja

- ❑ Często nie mamy dostępu do ogólnych prawd
- ❑ Mamy jedynie dostęp do obserwacji
- ❑ W złożonych realnych systemach istotną rolę odgrywają „szczegóły” o istnieniu których nie zdajemy sobie sprawy!!!
- ❑ Potrzebne są więc systemy indukcji wiedzy -> stąd statystyka, rachunek prawdopodobieństwa itp..
- ❑ Dla części problemów ogólne prawdy nie są znane
  - Ekonomia
  - Psychologia
  - Socjologia
  - Medycyna – np. analiza genomu.
- ❑ Często indukcja jest podstawą do dedukcji!!!
  - Znając zachowanie pojedynczych zwierząt wyciągamy wnioski o „ogólnym” zachowaniu.
  - Znając ich ogólne zachowanie szukamy faktów, które mogą to tłumaczyć
  - Znając fakty możemy uszczegółowić i poprawić model indukcyjny o dodatkową wiedzę pochodzącą z dedukcji

Przykład problemów z indukcją

Poniższe zdanie jest wynikiem indukcji – obserwacji przyrody

Jaskółki nisko latają więc będzie padał deszcz!

Czy nisko latające jaskółki powodują deszcz? Czy jeśli zmusimy jaskółki do niskiego latania to spadnie deszcz?

Od indukcji do dedukcji

Jaskółki nisko latają więc będzie padał deszcz?

- ❑ Jaskółki nisko latają bo owady na które polują latają na niskich wysokościach.
- ❑ Owady nisko latają bo nie mogą wzbić się wyżej, dlaczego?
- ❑ gdyż jest duża wilgotność i mają ciężkie skrzydełka
- ❑ Jest duża wilgotność dlatego będzie padał deszcz.

To tyle tytułem wstępu o logice

